

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
na rok 2008**

Nowogródek Pomorski

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473, Nr 176, poz.1238)

II. CELE PROGRAMU

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują na terenie gminy Nowogródek Pomorski oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
2. Realizacja ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z późniejszymi zmianami, na bazie Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe cele realizowane są poprzez samodzielne działania władz i jednostek organizacyjnych Gminy Nowogródek Pom. oraz we współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi zainteresowanymi w osiągnięciu celów programu. Struktura i zawartość niniejszego programu jest pochodną zadań organów administracji samorządowej oraz zadań własnych gminy określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

III. ZADANIA WŁASNE GMINY

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Identyfikacja problemu:

Szkody u osób pijących:

- Samozniszczenie się osób uzależnionych od alkoholu /są to alkoholicy, osoby, u których występują chorobowe objawy uzależnienia: ZZA – Zespół Zależności Alkoholowej/
- Uszkodzenie zdrowia dorosłych osób pijących nadmiernie, szkodliwie /bez klinicznych objawów uzależnienia/
- Utrata możliwości kariery edukacyjnej, uszkodzenia rozwoju psychofizycznego u upijającej się młodzieży.

Metody realizacji:

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Analiza problemu osobistego osoby nadużywającej alkoholu, wskazanie sposobu rozwiązania problemu, poprzez motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego,
- b) Udzielanie informacji osobom nadużywającym alkoholu, o ich sytuacji prawnej, w przypadku prowadzenia wobec nich postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego lub kierowania na badanie do biegłego w celu wydania opinii odnośnie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- c) Prowadzenie postępowania w sprawach osób nadużywających alkoholu, zgodnie z art. 24-26 i 40 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym:
  - Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ww. ustawy, na badanie przez biegłego.
  - Kierowanie do sądów wniosków o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
  - Rozpatrywanie zawiadomień izby wytrzeźwień oraz informacji z instytucji, organizacji społecznych i od osób fizycznych o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
  - Przeprowadzanie rozmów motywacyjnych i zlecanie wywiadów środowiskowych, gdy zachodzi potrzeba uzupełnienia dokumentacji, o której mowa w art. 26 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny.

- a) Prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, finansowanie adaptacji i wyposażenia pomieszczenia oraz ponoszenie kosztów utrzymania tego punktu.
- b) Finansowanie niezbędnych szkoleń dla osób obsługujących punkt konsultacyjny
- c) Zakup i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych, czasopism problemowych dla klientów tego punktu.

Zadania punktu:

- Nawiązanie życzliwego, nieoceniającego kontaktu z klientem,
- Informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego,
- Motywowanie do leczenia,
- Udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu,
- Rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania,
- Uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
- Posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z pobliskiego terenu i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną systemową pomoc dla klientów punktu.

Celem działalności punktu nie jest terapia, ponieważ zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi leczenie osób uzależnionych odbywa się w placówkach leczenia odwykowego. Punkt konsultacyjny ma jednak bardzo istotną rolę do spełnienia, bo prawidłowe zmotywowanie do leczenia jest połową sukcesu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Identyfikacja problemu:

Szkody występujące u osób żyjących w rodzinach alkoholowych:

Są to między innymi schorzenia somatyczne spowodowane chronicznym stresem, zaburzenia emocjonalne i demoralizacja oraz zubożenie.

Za rodzinę alkoholową uważa się rodzinę, w której co najmniej jeden z domowników nadużywa alkoholu. Z obserwacji wynika, że w naszym środowisku jest wiele rodzin, w których alkoholu nadużywają co najmniej dwie osoby. Niektóre rodziny znajdują się pod nadzorem kuratorów sądowych, niektórych rodziców z powodu nadużywania alkoholu pozbawiono praw lub ograniczono prawa rodzicielskie z powodu pijaństwa lub alkoholizmu.

Do podstawowej grupy osób tutaj poszkodowanych należą:

- Współmałżonkowie, dorosłe rodzeństwo i rodzice alkoholików lub osób nadmiernie pijących (współuzależnieni)
- Dzieci aktualnie wychowujące się w tych rodzinach,
- Dorosłe dzieci alkoholików /DDA/, u których występują zaburzenia spowodowane wychowaniem się w przeszłości w rodzinach alkoholowych.

Metody realizacji:

Pomoc dla członków rodzin z problemami alkoholowymi:

- Informacje dla członków rodzin z problemami alkoholowymi o możliwościach korzystania z ośrodków pomocy dla ofiar przemocy domowej tj. grupy wsparcia, grupy terapeutyczne, konsultacje psychologiczne, prawne itp. Informacji i porad udziela punkt informacyjno-konsultacyjny oraz członkowie komisji.
- Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego po uprzednim badaniu biegłego psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Szczecinie (hostel dla ofiar przemocy domowej w wyjątkowej sytuacji)
- Współpraca z policją w ramach programu „NIEBIESKA KARTA”
- Wdrażanie i finansowanie programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych, w formie systematycznej pracy grupowej
- Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym - finansowanie świetlic środowiskowych dla dzieci realizujących programy terapeutyczne, oraz opiekuńczo-wychowawcze.
- Dopuszczenie ww. placówek w pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć.
- Dofinansowanie obozów, kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- Dofinansowanie adaptacji i remontów pomieszczeń przeznaczonych na świetlice
- Prowadzenie publicznej edukacji np. zakup i dystrybucja broszur i ulotek dotyczących wiedzy o problemach alkoholowych i narkotykach.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez zintegrowane działania gminne (GKRPA, OPS, Policja)
-

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Identyfikacja problemu:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493) wprowadziła do polskiego systemu prawa definicję, wg której przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ust. 2).
- Statystyki pokazują, że około 60-70% rodzin, w których jest problem alkoholowy, występuje przemoc domowa.

Metody realizacji:

- Działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego - pomoc ofiarom przemocy w rodzinie poprzez udzielenie wsparcia, wskazanie instytucji pomocowych.
- Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Szczecinie (hostel dla ofiar przemocy domowej w wyjątkowej sytuacji)
- Współpraca z Centrum Pomocy Rodzinie
- Współpraca z policją i pomocą społeczną w ramach programu „NIEBIESKA KARTA”
- Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kuratorami, prokuratorami, sędziami
- Prowadzenie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży służącej zmniejszaniu skali zjawiska przemocy

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Identyfikacja problemu:

- Wysoki stopień przyzwolenia społecznego do korzystania z alkoholu.
- Traktowanie napojów alkoholowych, jako niezbędne produkty do spożycia
- Brak podstawowej wiedzy o działaniu alkoholu oraz brak umiejętności w radzeniu sobie z problemami, gdy alkohol zaczyna pełnić ważną rolę w osobistym życiu człowieka.
- Naruszanie wartości i norm postępowania, po spożyciu alkoholu.
- Stwarzanie zagrożenia bezpieczeństwa własnego lub innych ludzi.
- Zaniedbywanie obowiązków i zadań osobistych.
- Picie alkoholu: w czasie ciąży, w czasie zażywania leków, prowadzenia pojazdów lub obsługi urządzeń mechanicznych oraz w trakcie świadczenia pracy a także w obecności małoletnich dzieci.
- Coraz częstsze przypadki zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież.
- Brak wiedzy o szkodliwym wpływie narkotyków na organizm człowieka oraz skutkach uzależnienia.

Metody realizacji:

Działalność informacyjna i edukacyjna dla dzieci i młodzieży:

- 1) Realizacja na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne, w tym:
  - a. Profesjonalnie przygotowani trenerzy i realizatorzy,
  - b. Kompletny (godzinowy) scenariusz zajęć,
  - c. Korzystanie ze spektakli teatrów profilaktycznych, jako łatwo przyswajalnej formy odbioru, docierającej do dużej grupy młodzieży jednocześnie,
- 2) Organizowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i z młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych dla nauczycieli i osób, które deklarują gotowość podjęcia pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą i aktualnie są zatrudnieni w placówkach oświatowych.

- 3) Realizacja programów profilaktycznych w świetlicach środowiskowych na terenie gminy.
- 4) Prowadzenie w ramach profilaktyki pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych. Stanowią one cenną strategię uzupełniającą w stosunku do innych działań profilaktycznych. (np. osobistych decyzji abstynenckich, przekonań normatywnych – „prawdziwy sportowiec prowadzi zdrowy styl życia, nie pije, nie pali, nie używa narkotyków, sterydów”).
- 5) Korzystanie z gotowych przekazów treści profilaktycznych – teatry, grupy teatralne, przedstawienia interaktywne dla dzieci i młodzieży.

Działalność informacyjna i edukacyjna dla dorosłych:

- 1) Prowadzenie na terenie szkół pogadań na temat umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat alkoholu i problemów alkoholowych, oraz narkotyków przy współpracy policji i poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- 2) Wdrażanie stałego systemu informacji na temat podejmowanych działań na terenie gminy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych np. dodatek do gazetki gminnej, umieszczanie w przychodniach lekarskich ulotek.
- 3) Dofinansowanie kursów i szkoleń specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą (szczególnie w zakresie narkomanii).

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Dotacje lub inne formy dofinansowania mogą być udzielane jednostkom budżetowym oraz instytucjom niezwiązanym z budżetem gminy i organizacjom pozarządowym, które spełniają kryteria określone w niniejszym programie i realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w uzasadnionych przypadkach tym, które prowadzą działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów innych uzależnień (narkotyki, leki itp.) w szczególności w środowisku dzieci i młodzieży.
- Przyznanie środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nie może nastąpić bez pozytywnej opinii Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Identyfikacja problemu:

- Sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym
- Nielegalna produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych
- Reklama i promowanie napojów alkoholowych
- Naruszenie porządku publicznego w miejscach sprzedaży oraz ich otoczeniu

Metody realizacji:

- Opracowanie form i zakresu prowadzenia kontroli sprzedaży napojów alkoholowych wraz ze wskazaniem osób upoważnionych do prowadzenia takich kontroli (Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
- Wymóg odbycia szkolenia przez sprzedawców napojów alkoholowych szkoleń z zakresu przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz asertywnych umiejętności w odmawianiu sprzedaży osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.
- Wnioski do policji o wszczęcie dochodzenia w przypadku naruszenia ustawy

7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym warunkiem uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej jest ukończenie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.

W ramach tego zadania GKRPA nawiąże kontakt z pobliskimi placówkami leczenia odwykowego, które mogą kierować do CIS tych ze swoich pacjentów, dla których pobyt w takiej placówce mógłby być korzystny z punktu widzenia procesu zdrowienia.

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- Program w całości finansowany jest ze środków wpływających do kasy gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu, ujmują się w planach budżetowych, w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
 Świetlica środowiskowa w Trzcincej,
 Świetlica środowiskowa w Nowogrodku Pom.
 Świetlica środowiskowa w Karsku
 Świetlica środowiskowa w Giżynie
 Świetlica środowiskowa w Nowogrodku Pom.
 Szkoła Podstawowa w Karsku
 Szkoła Podstawowa w Nowogrodku Pom.
 Gimnazjum Publiczne w Karsku
 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodku Pom.

ZADANIA SZCZEGÓŁOWE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2008 ROK

ZADANIE	TERMIN REALIZACJI	KOSZT ZADANIA
<p>Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz ofiar przemocy domowej</p> <p>1. Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o leczenie, przeprowadzanie rozmów, bieżący kontakt z Poradnią Uzależnień. Prowadzenie działań związanych z problemem alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Zakup broszur i materiałów dla osób korzystających z punktu – uzupełnianie podręcznej biblioteczki dotyczącej wiedzy o problemach alkoholowych</p> <p>3. Szkolenia członków komisji oraz instruktora punktu konsultacyjnego dotyczące aktualnych zadań.</p> <p>4. Dopuszanie punktu konsultacyjnego (papier, materiały biurowe, znaczki sądowe)</p>	<p>Cały rok</p> <p>Wg potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>Wg potrzeb</p>	<p>5000 zł</p> <p>200 zł</p> <p>1200 zł</p> <p>800 zł</p>

<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p>		
<p>1. Zobowiązanie do leczenia odwykowego. Dokonywanie diagnostyki osób z problemem alkoholowym lub narkotykowym przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i wskazanie zakładu leczniczego – (12 badań x 300 zł)</p>	<p>Cały rok</p>	<p>3600 zł</p>
<p>2. Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. - działalność świetlic środowiskowych realizujących programy profilaktyczne w grupach wiekowych (5 grup x 18 zł/h x 4 godz. tyg. x 31 tyg.)</p>	<p>Październik - czerwiec</p>	<p>11200 zł</p>
<p>3. Doposażenie świetlic (zabawki, gry, artykuły papiernicze, środki czystości)</p>	<p>Cały rok</p>	<p>4000 zł</p>
<p>4. Koszty utrzymania świetlicy (drobne naprawy)</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>500zł</p>
<p>5. Wypoczynek letni dzieci z rodzin z problemem alkoholowym</p>	<p>lipiec, sierpień</p>	<p>6320 zł</p>
<p>6. Wycieczka dla dzieci ze świetlic środowiskowych</p>	<p>czerwiec</p>	<p>3500 zł</p>

<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenie dla rodziców dotyczące zagrożeń wśród dzieci i młodzieży. 2. Warsztaty dla nauczycieli i pracowników oświaty dot. pracy z dziećmi z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym 3. Rejonowy konkurs plastyczny dotyczący uzależnień dla szkół podstawowych i gimnazjum. 4. Zakup pomocy do szkół – filmy, programy profilaktyczne do realizacji zadań profilaktycznych 	<p>II półrocze.</p> <p>II półrocze</p> <p>Kwiecień</p> <p>Cały rok wg potrzeb</p>	<p>500 zł</p> <p>500 zł</p> <p>500 zł</p> <p>500 zł</p>
<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.</p> <p>Dotacje dla realizatorów programów profilaktycznych, propagujących zdrowy tryb życia i kulturalne spędzanie czasu wolnego.</p>	<p>cały rok</p>	<p>800 zł</p>
<p>Sprawy organizacyjne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Delegacje dla koordynatora –lub członków komisji (szkolenia obowiązkowe) 2 Wynagrodzenie koordynatora 	<p>Cały rok</p>	<p>800 zł</p> <p>9600 zł</p>
<p>RAZEM</p>		<p>49520 zł</p>